

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Кж-07-000 017
Бања Лука, 13.3.2007. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија мр Вељко Икановић, као предсједник вијећа, те судије Слободан Милашиновић и Горана Микеш, као чланови вијећа, уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптуженог С. Д. због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалби Окружног тужиоца из Б. Л. и браниоца оптуженог Ј. П. адвоката из Б. Л. изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 011-0-К-06 000 069 од 10.11.2006. године, у јавној сједници вијећа одржаној дана 13.3.2007. године, у присуству републичког тужиоца мр Ненада Врањеша, оптуженог и његовог браниоца Ј. П. адвоката из Б. Л., донио је истога дана

П Р Е С У Д У

Одбијају се, као неосноване, жалбе Окружног тужиоца у Бањој Луци и браниоца оптуженог С. Д. и пресуда Окружног суда у Бањој Луци број: 011-0-К-06 000 069 од 10.11.2006. године, потврђује.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 011-0-К-06 000 069 од 10.11.2006. године оптужени С. Д. оглашен је кривим због кривичног дјела убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) у вези члана 11. став 3. истог члана, ослобођен од казне. На основу члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку (у даљем тексту: ЗКП) оптужени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка плати износ од 1.010,00 КМ и на име судског паушала износ од 250,00 КМ.

Против наведене пресуде жалбу су, благовремено, изјавили окружни тужилац из Б. Л. који пресуду побија због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, због битне повреде одредаба кривичног поступка и због повреде кривичног закона са приједлогом да се жалба уважи, пресуда укине и на поновној расправи оптужени огласи кривим и казни за кривично дјело наведено у оптужници и бранилац оптуженог Ј. П. адвокат из Б. Л. због повреде кривичног закона са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и донесе ослобађајућа пресуда.

Бранилац оптуженог је благовремено уложио одговор на жалбу са приједлогом да се жалба тужиоца одбије, а жалба браниоца уважи, док окружни тужилац није подносио одговор на жалбу.

На сједници вијећа републички тужилац је у цјелости остао код жалбе са приједлогом да се жалба браниоца оптуженог одбије, док је бранилац такођер у цјелости остао код изјављене жалбе и одговора на жалбу.

Испитујући првостепену пресуду у оном дијелу који се жалбама побија у смислу одредбе члана 312. став 1. ЗКП-а овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Жалба браниоца оптуженог пресуду побија због повреде Кривичног закона, не наводећи коју је конкретну повреду Кривичног закона суд начинио, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се донесе пресуда темељем члана 290. тачка б) ЗКП-а, што подразумијева околности које искључују кривичну одговорност. У основу и образложењу жалбе, жалба заступа тврдњу да је реално предузета радња оптуженог, са оцјене карактера напада и одбране, била неопходно потребна да се такав напад одбије, јер постоји сразмјера између интензитета напада и одбране која то адекватно омогућује, а не прекорачења граница нужне одбране. Жалба браниоца оптуженог заступа тврдњу да су реално предузете радње оптуженог биле неопходно потребне да се одбије напад оштећеног на брата оптуженог, јер постоји сразмјера између интензитета напада и одбране, која то адекватно омогућује, а не прекорачење нужне одбране, те да одбрана оптуженог, по интензитету, није прешла мјеру која је била неопходно потребна да се одбије нескривљени напад.

Замјерке жалбе окружног тужиоца побијаној пресуди се огледају, прије свега, у приговору мањкавости чињеничне основе те пресуде заснованом на тврдњи да су закључци у погледу одлучних чињеница за постојање нужне одбране резултат погрешне оцјене доказа, а потом да су ти недостаци у чињеничној основи довели до погрешне примјене Закона, и коначно да је образложење побијане пресуде захваћено битном повредом одредаба кривичног поступка у облику недостатка разлога о одлучним чињеницама, које супстанцирају појам прекорачења нужне одбране учињене у стању јаке раздражености или препасти изазване нападом од стране оштећеног на брата оптуженог, као околности која омогућује и ослобођење од казне, када оптужени пуцањем из ловачке пушке у предјелу леђа оштећеног овом наноси тешке тјелесне повреде које су узроковале смртну последицу.

Аргументи жалбе окружног тужиоца истакнути у прилог изнијетих тврдњи, по оцјени овог суда, не могу довести у питање правилност утврђења побијане пресуде на коме се заснива закључак те пресуде да је оптужени при извршењу дјела поступао у прекорачењу нужне одбране усљед јаке раздражености и препасти изазване нападом, нити се основано може приговорити вриједносном значају датих разлога у образложењу за наведени закључак. Првостепени суд даје врло исцрпне и убједљиве разлоге који су га опредјелили да закључи да је оптужени, критичне прилике изазван нападом оштећеног на имовину и брата оптуженог, те да је оптужени био у стању јаке

раздражености, енормно високог страха, који ремети и интелектуалне и вољне функције.

Наиме, није спорно да је оптужени критичног догађаја, испалењем једног метка из пушке сачмарице, нанио оштећеном З. Г. тешку тјелесну повреду у виду стрелне ране, у предјелу десне стране леђа, са разарањем органа трбушне и грудне шупљине дуж канала стрелне ране настале дјеловањем сачменог снопа, што је довело да масивног унутрашњег крварења услед чега је З. Г. на лицу мјеста преминуо, дакле, да је смрт оштећеног последица дјеловања оптуженог.

Надаље, жалбе прихватају и као правилно утврђење првостепене пресуде да је, на временској дистанци око најмање пола сата, догађају претходило обијање продавнице власништво оптуженог и његовог брата – свједока Д. Д. од стране оштећеног З. Г. који је затечен у продавници, да је на лицу мјеста пронађено тијело З. Г., а поред тијела мобилни телефон, метални кључ за свијећице са дограђеним одвијачем дужине око 20 центиметара и на бетонском темељу, у близини продавнице, двије јутане вреће у коме се нађу цигарете и прехрамбени производи, те једна најлонска врећица у којој се нађу алат и то одвијач дужине 27 центиметара са дрвеним члијеном, метално равно длијето дужине 23 центиметра и метални пајсер дужине 20 центиметара. Коначно, није спорно ни то да је оптужени послје пуцња, скупа са својим братом – свједоком Д. Д. остао на лицу мјеста и да је истога дана (17.4.2006. године) дао два исказа, један овлаштеном службеном лицу ПС Ч. у 13,40 часова и други окружном тужиоцу у 17,30 часова и да је истога дана свједок Д. Д. дао своју изјаву ОСЛ ПС Ч. у 12 часова.

Анализом и правилном оцјеном проведених доказа на главном претресу пред првостепеним судом утврђене су све чињенице од одлучног значаја за постојање кривичног дјела и кривичне одговорности оптуженог те околности које његовим радњама даје одбрамбени карактер, али истовремено и манифестује поступање у прекорачењу нужне одбране услед јаке раздражености и препасти изазваним нападом на његовог брата и имовину.

У конкретном случају радње оштећеног З. Г. у динамици догађаја, имају карактер напада на брата оптуженог – свједока Д. Д., који слиједи након што је оштећени обио продавницу и затечен у продавници, јер се воља напада манифестује тако што оштећени, по истрчавању из продавнице, снажно удара и гура свједока Д. Д., држећи у рукама, тада неидентификовани, предмет, а затим када свједок Д. Д. посрће поново креће према свједоку у ком моменту слиједи опалење од стране оптуженог.

Овакво утврђење чињеничне основе је потпуно ваљано, са аспекта вриједносног значаја и садржаја изведених доказа, а првенствено исказа свједока Д. Д. и исказа оптуженог као свједока, као и налаза и мишљења вјештака др. Ж. К. и др. М. С., записника о увиђају, скице лица мјеста и фотодокументације, па разлози дати у том правцу, а садржани у образложењу побијане пресуде, који опредјељују карактер напада З. Г. су ваљани и ово вијеће их у потпуности прихвата.

Чињенична подлога свих пет диферентних појмова нужне одбране, односно услова напада који изражавају синтагме „понашање човјека,, које се састоји у чињењу, а само изузетно у нечињењу, „уперен на било које правом заштићено добро,, при чему не постоји ограничење у погледу врсте и значаја добра, „противправан,, што значи да је противправан нормама правног система објективно цијенећи, „истовременост,, која постоји све док напад траје, а то значи све док не престане као и онда када напад непосредно предстоји и „стваран,, што значи да напад мора стварно постојати или се, у супротном, ради о путативној или уображеној нужној одбрани, је коректно утврђена и смислено изведена на ниво на коме се може јасно видјети да је примјена ових појмова могућа. Јасан је и недвосмислен налаз и мишљење вјештака неуропсихијатра др Б. С. да је код оптуженог дошло до страха и напетости, па и додатног страха а истовремено и гњева што се све сложило у једну веома тешку ситуацију у афективном стању јаке раздражености, енормно високог страха, који ремети и интелектуалне и вољне функције, у конкретном случају више вољне јер се радње одвијају импулсивно – нагонски.

Наиме, није спорно да се догађај одиграо на напријед описани начин, није спорно ни мјесто, вријеме, средство, повреде оштећеног и околностима под којима је смртоносна повреда нанесена, осим околности које се односе на нужну одбрану, па остаје, по жалбама окружног тужиоца Б. Л. и браниоца оптуженог, спорно да ли је оптужени С. Д. извршио кривично дјело убиства из члана 148. став 1. Кривичног закона Републике Српске, како му се оптужницом Окружног тужилаштва ставља на терет или исто кривично дјело у нужној одбрани на шта се указује жалбом браниоца оптуженог.

У том правцу изведени су бројни докази и оптужбе и одбране, па је суд цијенећи ове доказе, и појединачно и у међусобној повезаности, нашао да је кривично дјело извршено у прекорачењу нужне одбране услед јаке раздражености и препасти изазване нападом, слиједом чега је оптужницу прилагодио утврђеном чињеничном стању оптуженог огласио кривим, а ослободио од казне.

Нису основане тврдње жалбе Окружног тужиоца да је чињенично стање погрешно утврђено када је у питању да ли је оштећени критичног догађаја имао нешто у рукама, мјесто на којем је оштећени погођен, положају оштећеног у односу на оптуженог у моменту пуцања, зашто на мјесту гдје је оштећени наводно погођен нема трагова крви, положају оштећеног послје рањавања. Није основана ни тврдња окружног тужиоца да нема понашања оштећеног које би изазвао реакцију оптуженог у смислу нужне одбране јер оптужени предузима радњу пуцања из непосредне близине из ловачког наоружања у горњи дио тијела са леђа сматрајући да је евидентно да је оштећени у моменту доласка оптуженог и његовог брата већ био у бјекству и није имао намјеру да напада оптуженог и његовог брата. Сматра да су свједочења оптуженог и Д. Д. на главном претресу у потпуности прилагођена и предстаљају конструкцију догађаја, неповређену другим доказима.

Све околности су правилно утврђене, посебно на основу исказа оптуженог као свједока и свједока Д. Д. који су једини очевици овог догађаја. Њихови искази су, у најбитнијим чињеницама, сагласни, не разликују се од исказа датих овлашћеним службеним лицима и тужиоцу, а сагласни су и стањем утврђеним на лицу мјеста, као и налазима и мишљењима вјештака др Ж. К. и др М. С.

Правилно првостепени суд закључује да је оштећени З. Г. обио продавницу власништво оптуженог и његовог брата Д., да је оштећени држао у рукама жељезни кључ за свијећице са дограђеним одвијачем дужине око 20 цм (који је касније, приликом увиђаја, пронађен крај мртвог тијела оштећеног), да је насрнуо на Д. Д., брата оптуженог С. Д., јако га одгурнуо рукама у којима је држао одвијач, усљед чега је Д. Д. посрнуо, а оштећени се повукао корак назад, а затим поново кренуо према Д. Д. у ком тренутку оптужени, у афективном стању препаста и јаке раздражености изазване провалом и нападом од стране оштећеног на његовог брата, са удаљености од око 4 метра, испалује један метак из ловачке пушке сачмарице у правцу оштећеног који је у том моменту био оптуженом окренут леђима.

Овакво чињенично стање је по мишљењу овог суда и правилно и потпуно утврђено и као таквог га прихвата и овај суд. Нема битних разлика у исказима оптуженог и свједока Д. Д. који су дати код овлаштеног службеног лица ПС Ч. и код окружног тужиоца са исказима датим на главном претресу па ни у оним сегментима на које се жалбом окружног тужиоца указује. Сви искази ових лица су у битном досљедни и сагласни када свједоче о доласку на лице мјеста, удаљености возила од врата продавнице, при чему оптужени наводи да је возило било удаљено 4 – 5 метара, а свједок 7 – 8 метара насупрот улаза у продавницу. Сагласни су и у томе да је из аутомобила први изашао свједок Д. Д., а за њим и оптужени, са пушком у рукама, да су претпостављали да је ово лице наоружано јер су обавјештени да се тим подручјем креће бјегунац из КПЗ у Ф. за кога постоји могућност да је наоружан, да су затекли једно лице, крупније грађе, у продавници, да је то лице имало неки предмет у рукама приликом истрчавања из продавнице и да је након изласка из продавнице снажно ударио и одгурнуо свједока Д. Д., који је посрнуо уназад и дочекао се на десну руку, па када је оштећени поново кренуо на свједока Д., услиједио је пуцањ након чега се оштећени окреће и одлази иза продавнице.

Наводне разлике у исказима оптуженог С. Д., као свједока, и свједока Д. Д. датих код овлаштених службених лица Полицијске станице Ч. и код окружног тужиоца Б. Л., а на које се указује жалбом окружног тужиоца Б. Л. су у битном незнатне јер нпр. у истрази свједок Д. Д. наводи да је оштећени погођен испред продавнице, а на главном претресу да је погођен на подесту (који је такођер испред продавнице) или нпр. жалбом окружног тужиоца се потенцира, а у прилог тезе да је оштећени погођен када је био у бијегу, како је то наведено оптужницом, а не на улазу испред продавнице, како је то наведено пресудом, да свједок Д. Д. тврди да је Г. (оштећени), након што је погођен био у клечећем положају испред продавнице. Овако нешто овај свједок није казао ни у истрази ни на главном претресу. У истрази овај свједок наводи да је наведено лице, погођено хицем из ловачке пушке, пало на земљу испред продавнице, да би на главном претресу појаснио да се оштећени, када је пукла пушка окренуо и отишао, тешко ходајући десно иза продавнице. О понашању и положају оштећеног након испалења свједочио је и оптужени на главном претресу наводећи да се оштећени након пуцња само окренуо и отишао према углу продавнице. Ништа битно другачије оптужени не наводи ни пред овлаштеним радницима полиције јер „наведено лице је било у клечећем положају у мраку на удаљености од 5 - 6 метара, (то је положај, односно удаљеност од врата продавнице, гдје је нађено тијело оштећеног) а ни код тужиоца гдје такођер наводи да је оштећени пао на кољена, не наводећи мјесто пада.

Ни за овај суд, такођер, нема дилеме у погледу мјеста гдје је оштећени погођен, зашто на том мјесту нема трагова крви и откуд тијело оштећеног на оном мјесту гдје је нађено, нити таква дилема произилази из исказа свједока и других проведених доказа.

Искази оптуженог као свједока и свједока Д. Д. на главном претресу, као и искази других свједока саслушаних на главном претресу, које исказе садржајно критички анализира првостепени суд, као и остали проведени докази, сасвим поуздано потврђују закључак првостепене пресуде да је оштећени након што је извршио обијање продавнице оптуженог, испољио одлучност и упорност при нападу на брата оптуженог држећи при том средство подобно да се другом нанесу тешке, по живот опасне, па чак и смртоносне повреде, да је испаливање једног, од два метка у пушци, имало карактер одбране да се одбије непосредно предстојећи напад. Чињеница да на подесту испред продавнице, на коме је оштећени био у тренутку задобијања повреде, нису нађени трагови крви, као и чињеница да је тијело оштећеног нађено са лијеве бочне стране продавнице, удаљено неколико метара од улазних врата продавнице, те чињеница да је оштећени погођен док се налазио на подесту, леђима окренут устима цијеви пушке, потврђене су и налазом и мишљењем вјештака судске медицине др Ж. К. Према мишљењу овог вјештака оштећени се налазио у кретању, са десном ногом према напријед, уз могућност да је, након задобијања повреда, направио неколико корака док се није срушио јер није погођен у главу да тренутно губи свијест нити у кичмени стуб да буде парализован на мјесту гдје је погођен.

На овај начин, налазом и мишљењем вјештака судске медицине, потврђују се и искази оптуженог и свједока Д. Д. у погледу мјеста гдје су се налазили оптужени и оштећени у моменту пуцања, њиховог међусобног положаја, зашто на подесту није нађена крв и откуд тијело оштећеног на мјесту које је неколико метара удаљено од мјеста поврјеђивања. Правац стрелног канала, назад према напријед, благо удесно и благо према горе, указују на то да се оптужени налазио иза оштећеног лицем и устима цијеви окренут према леђима оштећеног, благо улијево и на земљи, а оштећени на подесту који је 20-ак центиметара висине, леђима окренут према устима цијеви. Смрт је наступила усљед масивног унутрашњег искрварења и посљедичног искрвављења, у простору ране је нађен пластични чеп патроне ловачког метка, који је затворио рану, оштећени је могао, након поврјеђивања, направити неколико корака (тијело оштећеног пронађено неколико метара од мјеста поврјеђивања) чиме је утврђено зашто на мјесту гдје је оштећени погођен нису нађени трагови крви, односно крв и откуд тијело оштећеног на мјесту гдје је затечено приликом увиђаја.

Налаз и мишљење вјештака – неуропсихијатра др Б. С. да је код оптуженог дошло до страха и напетости прије и по доласку пред продавницу, као и додатног страха и гњева због провале у радњу и напада оштећеног на брата оптуженог, што се све сложило у једну тешку ситуацију афективног стања, стања јаке раздражености и енормно високог страха, који ремети интелектуалне и вољне функције, конкретно више вољне јер се радње одвијају импулсивно – нагонски, због чега је способност оптуженог да схвати значај и посљедице дјела била смањена, а могућност да управља поступцима битно смањена, у цјелости прихвата и овај суд.

Првостепени суд је, уз наведено, правилно поступио када је прихватио налаз и мишљење вјештака неуропсихијатра др Б. С. као стручан и довољно

образложен, који је приликом давања свог налаза и мишљења, узео у обзир све податке који се налазе у спису, који су везани за околности под којима се одиграо догађај, понашање оптуженог и оштећеног на лицу мјеста, па према томе и за понашање оптуженог у моменту употребе ловачке пушке испалењем једног метка из ове пушке.

Овим provedеним доказима првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење овог предмета, а посебно за правну оцјену околности могућности примјене одредаба о ослобађању од казне, па супротна тврђења жалбе окружног тужиоца нису основана. Управо у одбрани – свједочењу оптуженог, исказима саслушаних свједока, налазима и мишљењима вјештака, а посебно свједока Д. Д. који је једини непосредни очевидац догађаја, те на осталим provedеним доказима, првостепена пресуда има ослонац да се у конкретном случају ради о прекорачењу нужне одбране усљед јаке раздражености и препасти, изазване нападом од стране оштећеног, па према томе о кривичном дјелу убиства из члана 148. став 1. у вези члана 11. став 3. КЗ РС, а не о истом кривичном дјелу из члана 148. став 1. КЗ РС, на чему истрајава жалба окружног тужиоца.

Према томе чињенична и правна основа првостепене пресуде у свему је правилна, првостепена пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптуженог, дајући за то ваљане разлоге, уз претходно усаглашавање чињеничног описа изреке са утврђењима до којих се дошло током главног претреса уношењем чињеница и околности које се односе на прекорачење нужне одбране усљед јаке раздражености и препасти изазване нападом, не мијењајући при том идентитет оптужбе.

Дакле, чињенично стање је и потпуно и правилно утврђено, нема повреда кривичног закона, нити је оптужба прекорачена, па није почињена ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 303. став 1. тачка и) ЗКП-а, нити је пресуда неразумљива, па се супротно гледиште окружног тужиоца не може прихватити.

Нису основане ни тврдње жалбе браниоца оптуженог којом се оспорава правилност утврђења чињеница од одлучног значаја за оцјену сразмјере између интензитета напада и неопходно потребне одбране за његово одбијање, па тиме закључак садржан у образложењу побијане пресуде да је оптужени дјело починио у прекорачењу нужне одбране. Мјеру нужне одбране побијана пресуда процјењује објективно, узимајући у обзир све конкретне околности, а посебно испалење хица из ловачке пушке у витални дио тијела оштећеног (доњи дио леђа), ради чега није задовољен основни принцип који захтијева институт нужне одбране, а то је употреба оне одбране која по начину и јачини представља најблаже одбрамбено средство. Инсистирајући на овом принципу побијана пресуда анализира карактер напада, средство којим је оштећени вршио напад, те позицију нападача и оптуженог у конкретној ситуацији, дајући им адекватну улогу при оцјени адекватности интензитета одбране оптуженог, што заједно са осталим околностима има одлучујући значај у правилној оцјени за прекорачење граница нужне одбране.

Правилан је и закључак побијане пресуде да је оптужени прекорачио границе нужне одбране усљед јаке раздражености и препасти изазване нападом од стране оштећеног З. Г. дакле, у афективном стању, гдје доминира афекат еномрно високог страха за угроженост живота брата оптуженог Д. Д. Степен

афективног стања страха, који ремети и интелектуалне и вољне функције, заснован је на налазу и мишљењу вјештака неуропсихијатра др Б. С., при чему је цијењена и чињеница изостанка приговора датом налазу и мишљењу.

У оквиру потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања побијана пресуда је правилно примијенила кривични закон квалификујући радње оптуженог као кривично дјело убиства, почињеног у прекорачењу нужне одбране усљед јаке раздражености и препасти, из члана 148. став 1. у вези са чланом 11. став 3. КЗ РС, дајући при томе ваљане разлоге у погледу свјесне и вољне компоненте психичког односа оптуженог према дјелу у цјелини, па према томе и посљедици, ради чега се правилност таквог закључка не може довести у сумњу жалбеним приговорима браниоца оптуженог.

Оптужени је кривично дјело убиства извршио у прекорачењу граница нужне одбране јер се напад на брата оптуженог, а имајући у виду карактер напада, средство којим је оштећени вршио напад и позицију нападача и оптуженог, могао одбити и одбраном мањег интензитета, нпр. ударањем оштећеног пушком умјесто пуцањем из пушке, тим прије што је оштећени на располагању имао жељезни кључ са дограђеним одвијачем а оптужени ватрено оружје.

Одредбом члана 11. став 3. Кривичног закона Републике Српске прописано је да учинилац који је прекорачио границе нужне одбране може се блаже казнити, а ако је прекорачење учинио усљед јаке раздражености или препасти изазване нападом, може се и ослободити од казне. Одредбом члана 40. став 1. истог законског прописа прописано је да суд може ослободити учиниоца кривичног дјела само када је то законом изричито прописано па је суд, цијенећи и његове личне и породичне прилике, ранију неосуђиваност и држање након извршеног дјела, правилно поступио када је оптуженог огласио кривим, а ослободио од казне за наведено кривично дјело.

На основу свега наведеног, а у складу са одредбама члана 319. Закона о кривичном поступку, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Записничар
Рибич Софија

Предсједник вијећа
мр Вељко Икановић